

PLAN RÓWNOŚCI PŁCI
W INSTYTUCIE OCHRONY ROŚLIN – PAŃSTWOWYM INSTYTUCIE BADAWCZYM
na lata 2023 - 2025

I. PODSTAWY PRAWNE:

Plan równości płci - GEP (ang. Gender Equality Plan) dla Instytutu Ochrony Roślin – Państwowego Instytutu (zwanego dalej „Instytutem” lub „IOR – PIB”) oparty jest na następujących aktach prawnych:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483),
- Dyrektywie 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (Dz. Urz. UE L 2006. 204. 23),
- Ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy, tj. z dnia 18 czerwca 2020 r. (t. jeden. Dz. U. z 2022 r., poz. 1510 ze zm.),
- Ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, tj. z dnia 2 grudnia 2021 r. (t. jedn. Dz. U. z 2022 r., poz. 1138 ze zm.),
- Ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, tj. z dnia 16 września 2020 r. (t. jedn. Dz.U. z 2022 r., poz. 360 ze zm.).

Jest on zgodny z:

- Artykułem 8 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- Komunikatem Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Unia równości: strategia na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020-2025 oraz
- Uwzględnia dobre praktyki stosowane w innych dokumentach GEP w krajach UE.

II. ZAŁOŻENIA I CELE:

Niniejszy plan ma na celu zapewnienie wdrożenia oraz przestrzegania zasad i reguł zapewniających, że Instytut będzie miejscem pracy bezpiecznym dla wszystkich, z poszanowaniem fundamentalnych zasad, jakimi są:

- równość,
- różnorodność,
- wolność od dyskryminacji,
- zapewnienie swobody rozwoju naukowego, zawodowego i osobistego.

Założeniem Planu jest ustalenie i promowanie zasad, które wspierają równość w karierach naukowych pracowników i pracowników różnych szczebli, zapewniając równowagę płci w procesach i organach decyzyjnych.

Plan działań w zakresie równości płci dotyczy całej społeczności budującej i współpracującej z Instytutem.

Plan Równości Płci GEP dla Instytutu jest wynikiem analizy zatrudnienia i rozwoju. Jest to strategia zaplanowana na trzy lata (2023-2025), która będzie rozwijana i modyfikowana w zależności od potrzeb. Celem wprowadzenia Planu Równości Płci jest zwiększenie różnorodności w jednostce, co ma zapewnić wzbogacenie potencjału naukowego Instytutu. Założeniem jest stworzenie komfortowych i wolnych od wszelkich przejawów dyskryminacji warunków do pracy i rozwoju zawodowego, co umożliwi wszystkim pracownikom Instytutu rozwój osobisty i zawodowy według równych zasad, bez względu na płeć. W tym celu planowane jest podjęcie działań związanych ze stałym monitorowaniem udziału kobiet i mężczyzn w poszczególnych sferach działalności Instytutu (zatrudnianie, udział w projektach, konkursach, szkoleniach, etc.).

III. STAN AKTUALNY:

W wyniku przeprowadzonego badania stanu bieżącego (lata 2020-2022) zebrano dane, których analiza pozwala na ocenę następujących aspektów:

1. Możliwość kariery i awansu w jednostce.
2. Równowaga w życiu zawodowym i prywatnym.
3. Wpływ pandemii COVID-19 na równość płci.
4. Włączenie wymiaru płci do treści badawczych.
5. Zapobieganie mobbingowi, środki przeciwko przemocy ze względu na płeć, w tym molestowaniu seksualnemu.

1. Możliwość kariery i awansu w jednostce.

Ze względu na profil działalności Instytutu jedynym kryterium wyboru pracowników są ich kwalifikacje. Większość zatrudnionych w jednostce to kobiety – 157. Liczba mężczyzn to 74 osoby.

Stanowiska kierownicze obejmuje:

- 11 kobiet, co stanowi 46 % ogólnej liczby kierowników;
- 13 mężczyzn, co stanowi 54 % ogólnej liczby kierowników.

Tabela. 1 Zatrudnienie wg stanowisk na 31.12.2022 r.

Stanowisko	Ogółem	w tym kobiety	Udział % kobiet
pracownicy naukowi	55	35	64%
pracownicy badawczo- techniczni	17	11	65%
pracownicy inżynieryjno- techniczni	95	69	73%
pracownicy administracyjno- ekonomiczni	24	20	83%
pracownicy obsługi	37	20	54%
Dyrekcja	3	2	67%
Ogółem	231	157	68%

Przedstawiciele obu płci są jednakowo traktowani zarówno przy nawiązywaniu i rozwiązywaniu stosunku pracy, ustalaniu warunków zatrudnienia, awansowaniu, jak i dostępie do szkoleń w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych. W trakcie rekrutacji nie preferuje się określonej płci. Ogłoszenia o poszukiwaniu pracowników są formułowane używając neutralnego języka, a wymagania mieszczą się jedynie w obszarze kompetencji i umiejętności. Oceniane są kwalifikacje, doświadczenie zawodowe, a także stopień wysiłku (fizycznego i psychicznego) koniecznego do wykonania pracy, nie ma znaczenia płeć czy pochodzenie rasowe.

W celu uniknięcia dyskryminacji, czy uznaniowego kalkulowania wynagrodzeń, w Instytucie obowiązuje *Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy*, który zawiera regulacje dotyczące wyliczania wynagrodzeń ze względu na stanowisko i kwalifikacje (staż pracy, dorobek naukowy, doświadczenie i wykształcenie). Dzięki temu realizowana jest zasada równej płacy za tę samą pracę oraz zasada równej płacy za pracę równej wartości.

Ze względu na specyfikę działalności Instytutu i różnorodność stanowisk nie jest możliwe równomierne rozłożenie proporcji nowozatrudnionych pracowników względem płci.

Zgodnie z ustawą z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych, Rada Naukowa jest organem stanowiącym, inicjującym, opiniodawczym i doradczym instytutu w zakresie jego działalności statutowej oraz w sprawach rozwoju kadry naukowej i badawczo-technicznej. Skład Rady Naukowej jest wynikiem wyborów dokonywanych przez pracowników Instytutu. Mając na względzie proces

wyłaniania członków Rady Naukowej i poszczególnych Komisji, kwestia równowagi płci w składzie Rady Naukowej jest wynikiem wyłącznie decyzji wyborczych pracowników Instytutu, na które Dyrekcja Instytutu nie ma wpływu. Ponadto, zgodnie z zapisami ustawy o instytutach badawczych, co najmniej 50% składu Rady stanowią osoby niebędące pracownikami Instytutu, które zatwierdza Minister, a zatem pracownicy Instytutu mają realny wpływ tylko na połowę składu Rady Naukowej.

Przeprowadzono również analizę rozwiązań stosunków pracy pracowników w latach 2020 – 2022, z której wynika, że w Instytucie wszystkich pracowników obowiązują te same zasady. Dane z analizy zaprezentowano w tabeli 2.

Tabela. 2 Rozwiązania stosunków pracy w latach 2020-2022

Liczba rozwiązań umów o pracę	Rok 2020	Udział % w ogólnej liczbie	Rok 2021	Udział % w ogólnej liczbie	Rok 2022	Udział % w ogólnej liczbie
Kobiety	30	81%	14	56%	19	66%
Mężczyźni	7	19%	11	44%	10	34%
Ogółem	37	100%	25	100%	29	100%

2. Równowaga w życiu zawodowym i prywatnym.

W Instytucie wypełnianie obowiązujących przepisów prawa pracy w zakresie równouprawnienia kobiet i mężczyzn, w sprawie ochrony kobiet w ciąży i rodzicielstwa jest realizowane zgodnie z obowiązującym systemem prawnym. Kierownictwo Instytutu stwarza możliwości korzystania w pełni z uprawnień wynikających z przepisów prawa w zakresie ochrony kobiet w ciąży i rodzicielstwa.

Kobiety zatrudnione w Instytucie korzystają w całości z należnych im świadczeń pieniężnych i niepieniężnych; zwolnienia pracownicy w ciąży na badania lekarskie, urlopów macierzyńskich, rodzicielskich, wychowawczych, a po powrocie do pracy z płatnych przerw na karmienie dziecka czy wolnych dni na opiekę nad dzieckiem.

Z części należnych świadczeń w zależności od przepisów korzystają również uprawnieni ojcowie dzieci. W latach 2020-2022 jedenaście pracownic skorzystało z możliwości wykorzystania zaraz po urlopie macierzyńskim urlopu rodzicielskiego, a także w siedmiu przypadkach z urlopu wychowawczego, dwie pracownice korzystały z możliwości łączenia urlopu rodzicielskiego z wykonywaniem pracy oraz dwie

pracownice korzystały z obniżonego wymiaru czasu pracy w okresie, w którym mogłyby korzystać z urlopu wychowawczego.

Z urlopu ojcowskiego w latach 2020-2022 korzystało dziewięciu mężczyzn.

W Instytucie nie odnotowano żadnego przypadku odmowy przyjęcia do pracy, odmowy awansu lub skierowania na szkolenie z powodu ciąży lub bycia rodzicem, co mogłoby świadczyć o dyskryminacji kobiet.

3. Wpływ pandemii COVID-19 na równość płci.

Z uwagi na pandemię Covid-19, w Instytucie w latach 2020-2021 - zgodnie z obowiązującą *ustawą o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych* - umożliwiono pracownikom przez czas oznaczony, świadczenia pracy określonej w umowie o pracę, poza miejscem jej stałego wykonywania, tj. pracy zdalnej (korzystało z tej formy w roku 2021 ok. 20 % pracowników)

Ponadto w Instytucie pracownik lub pracownica mieli możliwość skorzystania z dodatkowego zasiłku opiekuńczego przysługującego rodzicom lub opiekunom prawnym dzieci sprawującym opiekę nad dzieckiem poniżej 8. roku życia. Dla przykładu, w 2021 roku z tej formy opieki nad dzieckiem skorzystało 13 rodziców, w tym 2 mężczyzn.

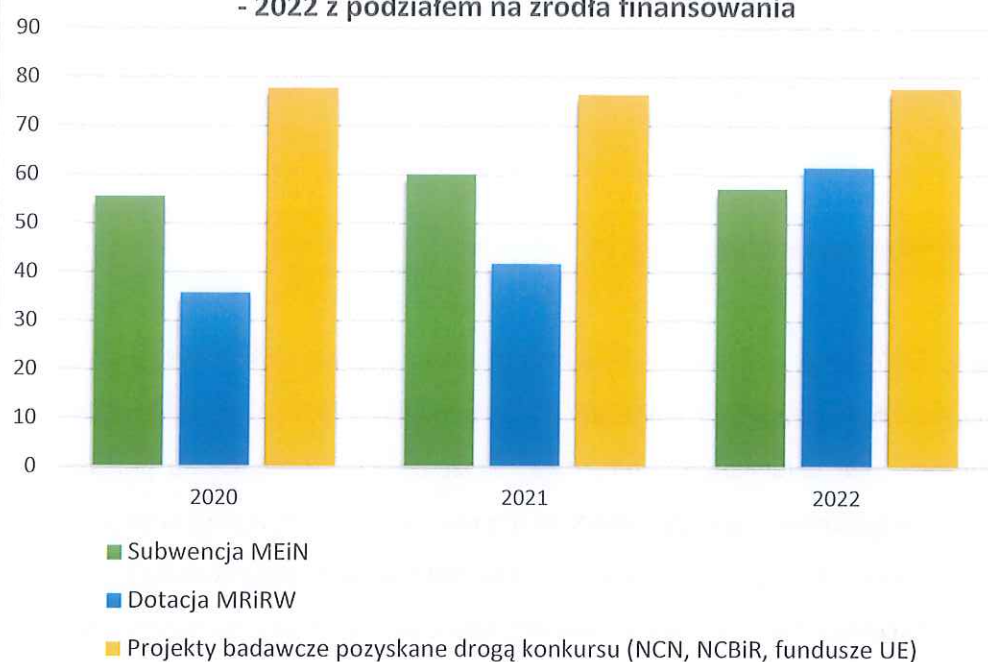
4. Włączenie wymiaru płci do treści badawczych.

W wyniku przeprowadzonej analizy nie stwierdzono naruszeń w kwestii barier dotyczących włączania wymiaru płci do treści badawczych. Pracownicy IOR - PIB są jednakowo traktowani, jeśli chodzi o ich zaangażowanie w badania i prace naukowe. Zespoły realizujące projekty są dobierane pod względem kwalifikacji.

Zbadano również odsetek kobiet i mężczyzn w kierowaniu realizowanymi projektami współfinansowanymi ze środków krajowych i międzynarodowych w latach 2020-2022.

Z analizy wynika, że udział kobiet w kierowaniu zespołami merytorycznymi w tych latach stanowił ok. 80 % w przypadku projektów realizowanych drogą konkursu, 35 – 61% w projektach realizowanych w ramach dotacji celowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz 55 – 60% w zadaniach badawczych finansowanych w ramach subwencji Ministerstwa Edukacji i Nauki (Ryc. 1)

Ryc. 1. Udział procentowy kobiet w kierowaniu projektami badawczymi w Instytucie Ochrony Roślin - PIB w latach 2020 - 2022 z podziałem na źródła finansowania

Analiza recenzowanych publikacji naukowych napisanych przez pracowników Instytutu Ochrony Roślin – PIB w latach 2020 – 2022 wskazuje na to, że kobiety są autorkami ok. 68% publikacji w czasopismach znajdujących się w wykazach punktowanych czasopism naukowych wydanych przez Ministerstwo Edukacji i Nauki.

Tabela. 3

Autorzy recenzowanych publikacji naukowych w Instytucie Ochrony Roślin – PIB w latach 2020-2022

Rok	Liczba publikacji naukowych		Udział kobiet w liczbie publikacji naukowych [%]	Liczba autorów publikacji		Udział kobiet w liczbie autorów publikacji [%]
	Napisanych przez kobiety	Napisanych przez mężczyzn		Kobiety	Mężczyźni	
2020	146	70	67,6	53	25	67,9
2021	145	58	71,4	55	25	68,75
2022	105	52	66,9	40	24	62,5

5. Zapobieganie mobbingowi, środki przeciwko przemocy ze względu na płeć, w tym molestowaniu seksualnemu.

W celu zapobiegania mobbingowi i dyskryminacji pracowników Dyrektora IOR - PIB wprowadzono wewnętrzną politykę antymobbingową. Postanowienia mają za zadanie:

1. Wyjaśniania indywidualnych, problematycznych sytuacji odbieranych przez pracowników jako formy niedozwolonego traktowania przez pracodawcę, współpracowników lub podwładnych w miejscu pracy, w tym mobbing i dyskryminacja.
2. Przedstawiania pracodawcy obiektywnych, rzetelnych opinii na temat zgłaszanych sytuacji konfliktowych.
3. Wnioskowania w sprawie wprowadzania rozwiązań systemowych służących kształtowaniu pozytywnych relacji interpersonalnych oraz pozytywnych wzorców kultury organizacyjnej w Instytucie.

Instytut zobowiązuje się do powołania Inspektora ds. równości płci.

Powołanie Inspektora ds. Równości Płci ma na celu umożliwienie weryfikowania założonych celów poprawy równości płci, monitorowania i weryfikacji wyników z oceny związanej z realizacją zasad polityki równości płci w Instytucie. To właśnie do Inspektora ds. Równości Płci zgłaszane będą wszelkie niepożądane zjawiska w zakresie polityki równościowej i antymobbingowej.

IV. MONITOROWANIE

W celu monitorowania i weryfikacji poprawności wprowadzania Planu Równości Płci w IOR - PIB zakłada się wykonywanie oceny postępów wdrażania planu w obszarze:

- nowozatrudnionych pracowników z uwzględnieniem różnorodności płci,
- zatrudnienia kobiet i mężczyzn według stanowisk,
- udziału kobiet i mężczyzn w projektach,
- udziału kobiet i mężczyzn w procesach rekrutacyjnych.

Jednostką odpowiedzialną za wykonywanie oceny będzie Inspektor ds. Równości Płci, który będzie dokonywał tej oceny na podstawie danych zbieranych z poszczególnych Działów. Kierownictwo IOR - PIB będzie udzielać całościowego wsparcia dla jego działań.

Dodatkowo, Inspektor ds. Równości Płci będzie prowadził niezbędne, cykliczne działania uświadamiające i szkoleniowe pracowników IOR - PIB dotyczące:

1. **Wzmacniania równowagi między życiem rodzinnym a zawodowym i kultury organizacyjnej instytucji, takie jak np.:**

- monitorowanie udziału kobiet i mężczyzn w konkursach grantowych, projektach, tematach badawczych;
- monitorowanie udziału kobiet i mężczyzn w procedurach rozwoju naukowego;
- monitorowanie udziału kobiet i mężczyzn jako prelegentów w seminariach, warsztatach i konferencjach naukowych.

Mierniki oceny postępów wdrażania planu:

- kryterium płci udziału pracowników w projektach współfinansowanych i składanych wnioskach projektowych;
- podział na płeć z wygłoszonych referatów, udziału w konferencjach naukowych, warsztatach i seminariach;
- kryterium płci oraz kryterium zatrudnienia na podstawie form zatrudnienia i/lub elastyczny czas pracy, analizy statystyczne;
- liczba rodziców korzystających ze wsparcia w zakresie opieki nad dzieckiem podczas pracy.

2. **Dążeniu do zrównoważonej reprezentacji płci w kadrze zarządzającej i gronach decyzyjnych:**

Miernik oceny: udział kobiet i mężczyzn w kadrze zarządzającej.

3. **Działań poprawiających równość płci w procesie rekrutacji i rozwoju kadry:**

- przegląd i aktualizacja i uszczegółowienie obowiązujących procedur we współpracy z Działem Kadr.

Miernik oceny: udział kobiet i mężczyzn w procesie rekrutacji i konkursach na stanowiska naukowe.

4. **Działań przeciwko przemocy ze względu na płeć, w tym przeciwko molestowaniu seksualnemu:**

- powołanie Inspektora ds. Równości Płci;
- przegląd i aktualizacja procedury antydyskryminacyjnej i antymobbingowej umożliwiającej zgłaszanie niepożądanych zjawisk w zakresie molestowania i dyskryminacji zarówno przez osobę, która doświadczyła dyskryminacji, jak i przez kierownika jednostki organizacyjnej do pełnomocnika ds. równości płci;

- szkolenia i warsztaty z zakresu przeciwdziałania stereotypom, uprzedzeniom, dyskryminacji, molestowaniu;
- wprowadzenie języka równościowego wewnątrz organizacji.

Mierniki ceny:

- liczba zgłoszeń (skarg) kobiet i mężczyzn do Inspektora ds. Równości Płci (analizy statystyczne);
- liczba przeszkolonych osób, szkoleń i warsztatów z zakresu przeciwdziałania stereotypom, uprzedzeniom, dyskryminacji, molestowaniu.

V. Informacje dodatkowe:

- niniejszy Plan Równości Płci zostanie rozpowszechniony wśród pracowników IOR - PIB, a jego wersja w postaci papierowej znajduje się u kierowników zakładów i działów Instytutu.
- Instytut zapewni pracownikom dostęp do Inspektora ds. Równości Płci, któremu można zgłaszać wszelkie sprawy związane z realizacją Planu Równości Płci w tym wszelkie niepożądane zjawiska w zakresie polityki równościowej i antymobbingowej.

DYREKTOR

dr hab. Roman Kierzek
prof. IOR-PIB

